

Epeso

Paulo yona leta ye lau ekalesiya

Epeso unai taumiya udiyedi

Leta ta hededehehemasalahana

Teina buka ta meta apostolo Paulo yona kulikuli ye lau ekalesiya Epeso magaina lakilakina unai taumiya kalidiyena. Paulo yona huyaena, Epeso meta kune magaina saesaena teha Eisiya unai. Huyana Paulo leta ta ye kuli meta iya numatutugudu unai (Epeso 4:1, 6:20) Loma magaina lakilakina unai, na bolimaina meta 61 o 62 AD.

Leta ta unai nuwanuwatu bagubagunana meta dubu o ekalesiya bodadi kadi kao doha saha. Paulo ye hededehehemasalahana meta dubu iya Keliso kana kao kabakitalobaina tanoubu ta unai (Epeso 1:23). Yo hinage ekalesiya ye hedede-henuwaisinidi bena maudoidi ne se nuwakesega, matauwuna ede Keliso yona gilihai paisowana, na tabu se mode ena kadi kulutubu Isalaela, o nige (Epeso 2:11-21). Keliso Yesu debanaena maudoidi gonogonowadi na maudoidi siya Yaubada yona tamowai (Epeso 2:19,22), unai taba se haigadogadosisi (Epeso 4:2,16, 5:2, 6:23).

Leta ta nuwanuwatuna helabuina (Epeso 4:1–6:20) ye hededehehemasalahana mauli beyabeyana yo hauhauna yodi udoi saha. Mauli beyabeyana iya ede yababa luwanaena wa, na mauli hauhauna Yaluwa Tabuna ye mosei Yesu Keliso unai tausunumatahitahi udiyedi (Epeso 2:1-5, 3:16). Paulo ekalesiya ye hededehehesibasibadi bena

Guuyau yona gigibwali unai se bayao na se nonoha bena tauyababa se iyalaei yo laulau yababayabadi se hekaiyawasidi (Epeso 6:10-17).

Buka ta hedehededenalakilakidi

- Lautoki 1:1-2
- Yaubada yona kainauya ekalesiya kalidiyena, Keliso debanaena 1:3–3:21
- Keliso maiyana ekalesiya yodi mauli hauhauna nuwakesega unai 4:1–6:20
- Lautoki 6:21-24

Lautoki

¹ Yau Paulo, Yaubada yona nuwatu unai ya hemala Yesu Keliso yona apostolo. Leta ta ya kuli ye lau Yaubada yona tamowai Epeso unai taumiya udiyedi, siya tautolobayao Yesu Keliso unai.

² Taba Yaubada Tamada yo yoda Guuyau Yesu Keliso yodi kabinamwa yo nuwadaumwali se lediwa.

Yaubada yona kainauya

³ Yaubada, yoda Guuyau Yesu Keliso tamana, ta hedetausaei! Yaluwa ginaulidiyao udiyedi ye kainauyaеida, siya ede galewa ne unai, na Keliso debanaena ta haidi. ⁴ Huyana tanoubu ta sola nige ye hetubu meta ye kaisunuwaida Keliso debanaena, na Yaubada matanaena bena ta namwa yo nige yababa hesau kalidawai. Iya yona gadosisi unai ⁵ yona nuwatu ye ginauliyako bena kabu ye hegigibasiyeida na ta hemala natunao, Yesu Keliso debanaena. ⁶ Unai yona kabinamwa namwanamwana yo saesaena hedebasaena bena

ye laki. Yona kabinamwa wa ye leyama kalidaena yona gadosisi tauna Yesu Keliso unai.

⁷ Keliso unai meta Yaubada ye hemaisahaida iya kwasinana unai yo yoda yababa ye nuwatugabaedi yona kabinamwa lakilakina debanaena. ⁸ Na yona kabinamwa unai meta sibasiba yo nuwatulobai maudoina ye kainauyaida ma nuwakohihaina ⁹ na yona nuwanuwatu saesaedi ye hekatada. Yona nuwanuwatu wa ye hineli ye bom yona henuhenuwa unai, na Keliso unai bena ye masalaha. ¹⁰ Yaubada yona hineli mayadaina dudulaina unai kabo galewa yo tanoubu ginaulidiyo maudoidi ye tolegogoidi na kadi tanuwaga kesega, iya ede Keliso.

¹¹⁻¹² Yaubada yona nuwatu ye hekasanonohaiyako kai Dius hesabamai ede ye kaisunuwaigai yona kainauya tauhaidi, kai tamowai bagubagunadi yoma midi ka toleyako Keliso unai, na saha ye hineli yo ye gadosisiyei meta kabo maudoina ne ye ginauli. Na yona henuwalakilaki ede yoma miyamiya udiyedi bena Yaubada ka hedehedetausaei.

¹³ Huyana hedehedede mamohoina ta kwa lapui, iya ede gilihai yomi kabahaina wasana namwanamwana, na kwa kawamamohoiyei ede komiu hinage Yaubada ye tolelaeigomiu Keliso unai, na Keliso yona hekihekinoi, iya Yaluwana Tabuna, ye tole kalimiuwai na ye dedeliguduguduigomiu. Yaluwa Tabuna meta Yaubada yona hedehededehesunuma. ¹⁴ Yaubada ye gilihaidako na Yaluwa Tabuna ye tole kalidawai meta kabahemamohoina ede

yoda kainauya lakilakina sola kabo ta hai. Unai taba Yaubada saesaekalilina ta hedebasaei.

Paulo yona tapwalolo

¹⁵⁻¹⁶ Teina nuwatu ta debanaena Yaubada lautokina nige ya hekaiyawasi na huya maudoina ya nuwanuwatuigomiu yogu tapwalolo udiyedi. Matauwuwuna wasamiu ya lapui meta yomi sunuma yoda Guiyau Yesu unai ye bayao yo Yaubada yona tamowai maudoidi kwa gadosisiyeidi. ¹⁷ Sola ya kaikaibwada na Yaubada, iya ede yoda Guiyau Yesu Keliso yona Yaubada yo Tamada saesaekalilina, iya bena sibasiba yo hemasalaha yaluwana ye leyawa na kabo unai iya kabina kwa katanamwanamwa. ¹⁸ Yo nuwamiyao bena se masalaha na yona hededehehesunuma kabina kwa kata, iya ede ye leyawa huyana ye yoganeigomiu na kwa nayanayai bena kabo ye hemamohoiei. Yo yona kainauya saesaena lakina bena kabina kwa kata. Kainauya ne ye tolenonohaiyako komiu yo yona tamowai maudoidi yomiu. ¹⁹ Yo hinage bena yona gigibwali saesaena kabina kwa kata. Nige gigibwali hesau doha Yaubada yona gigibwali. Na unai kita tausunuma ye saguida. Iya ede yona bayao saesaena ye hepaisowa ²⁰ na Yesu Keliso ye hetolo'uyoi boita unai yo ye hetuli nimatutuna unai galewa ne unai ²¹ na ye saekalili na kabo tauwoyawoya yo tauloina yo gigibwali tamowaidiyao yo guiyau maudoidi, yo hesa saha hesau se moseidi tamowai yo yaluyaluwa udiyedi, maudoidi ne ye saedikwaidi, teina mayadai ta unai yo hinage huya matada ne unai.

²² Na ginauli maudoidi Yaubada ye toledi kaena gunidiyena, yo iya ye tole dubu unai ginauli maudoidi taukulukuluyeidi. ²³ Na dubu meta Keliso tauna, na Keliso meta ginauli maudoidi udiyedi yo tanoubu maudoina ye nuhuli, na dubu meta Keliso kabakitahe'udoina.

2

Mauli hauhauna Keliso unai

¹ Na komiu beyabeyana meta boita unai, matauwuna laugagayo kwa utu'utusidi yo yababa udoi'udoi kwa ginaginaulidi. ² Yababa wa unai kwa miyamiya huyana tanoubu ta miyamiyadi yo yadagaibu ne tanuwagana yona nuwatu kwa miyawatanidi. Teina yaluwa ta meta ye paipaisowa Yaubada taukawayagalaeina udiyedi. ³ Huya bagubagunana unai maudoida meta luwadiyena ta miya buluma gadosisidi udiyedi. Bulumada yo nuwada kadi henuhenuwa ta miyamiyadi na yoda laulau wa udiyedi kita Yaubada yona kouyalayala tamowaidi gonogonowana doha maudoidi ne.

⁴ Iyamo Yaubada yona katekamkamna ye saekalili, yo yona gadosisi kalidaena ye lakikalili. ⁵ Unai ye hemaulida Keliso maiyada, huyana kita sola boita unai matauwuna laugagayo ta utusi. Yaubada yona kabinamwa debanaena ye gilihaida. ⁶ Yaubada ye hetolo'uyoida Keliso maiyada yo ye hetulida galewa ne unai, Keliso Yesu debanaena, ⁷ na yona nuwatu ede bena huya matada ne unai kabo yona kabinamwa saesaekalilina ye hemasalah, ede yona laulau kalidawai se namwakalili

Keliso Yesu unai. ⁸ Yona kabinamwa unai ye gilihaigomiu yomi sunuma debanaena, na teina ta nige kwa bom yomi bayaoysa, na teina meta Yaubada yona kainauya. ⁹ Nige komiu yomi paisowa debadiyena, unai nige gonowana tamowai hesau ye hededetausae'uyoi. ¹⁰ Kita meta Yaubada nimana ginaulidiyao. Keliso Yesu unai ye ginaulida paisowa namwanamwadiyao hesabadi. Na paisowa ta meta huya bagubagunana unai Yaubada ye kabinonohaidiko bena ta ginaulidi.

Keliso hebodakesega ye ginauli

¹¹ Tabu nuwamiyao se luluhi huyana se labasigomiu meta komiu dagela tamowaidiyao, na pelitome tauhaina tamowaidiyao se hedede ede komiu “nige taipelitome”. Na yodi pelitome ta meta taudi mo unai se hai. ¹² Yo tabu nuwamiyao se luluhi meta beyabeyana Keliso nige kabina kwa kata, yo komiu nige Isalaela tamowaidiyao. Yaubada yona talam yo hededehe sunuma ye ginaulidi wa meta udijedi nige yomi tupwa hesau, yo tanoubu ta unai meta nige yomi kabamidi hesau, yo Yaubada mamohoina nuwatulobaina meta nige kalimiuwai. ¹³ Beyabeyana kwa kedalohakalili. Na Keliso Yesu unai yo iya kwasinana debanaena Yaubada ye haigomiu kwa laoma kwa hanahanawui.

¹⁴⁻¹⁵ Matawuwuna iya meta yoda nuwadaumwali tauhetubuna. Huyana iya tauna sataulo ne unai meta tauda lauhe'a'adi laugagayodi yo kabikabidi ye hekaiyawasidi na boda labui wa ye

hekoikesegaidi yo kabahewahawaiunu ganana wa ye hetatagwalingwali. Yona nuwatu meta iya kalinawai boda labui ta udiyedi boda hauhauna kesega ye ginauli na unai nuwadaumwali ye masalah. ¹⁶ Na boda kesega ta unai bena boda labui wa ye tolehedudulaidi na se kawakeha'uyo Yaubada unai. Na sataulo ne unai yodi hewahawaiunu wa ye hekaiyawasi. ¹⁷ Keliso ye laoma na nuwadaumwali wasana ye lauguguyaei komiu taumiyakedaloha kalimiuyena yo hinage Yaubada dedekanaena taumiya** kalidiwai. ¹⁸ Yona nuwatu meta taba Keliso debanaena maudoida yoda dudulai ta hai na Yaluwa kesega yona sagu unai gonowana ta laoma Tamada Yaubada unai.

¹⁹ Unai ede komiu nige laolaoma yo magai udoi tamowaidiyao, na komiu meta Yaubada yona boda tamowaidiyao yo hinage Yaubada yona numa tamowaidiyao, maidamiyao Yaubada yona tamowai maudoidi. ²⁰ Apostolo yo peloweta yodi lauhekata se hemala doha kabakabinuma nokunokuna, na unai Yaubada ye kabigomiu, na Keliso Yesu meta iya kabinuma wekuna saesaena. ²¹ Iya kalinawai numa mwadalena maudoina se patugogoi na numa ne ye sae ye hemala Numa Tabuna Guiyau unai. ²² Iya unai Yaubada yona tamowai maudoidi yo komiu hinage kwa laomagogoi na kwa hemala kabamiya numana, na unai Yaubada Yaluwana Tabuna ye miya.

** **2:17:** Yaubada dedekanaena taumiya ta, siya meta Dius tamowaidiyao, matauwuwuna siya Yaubada yona tamowai bagubagunadiyao.

3

Yaubada yona nuwatu wadawadamdi Paulo ye hededehehemasalahadi

¹ Teina nuwanuwatu ta unai, yau Paulo [*ya tulibono Tamada Yaubada matanaena*].^{**} Keliso Yesu debanaena yau ya hemala numatutugudu tamowaina, komiu dagela tamowaidiyao hesabamiu. ² Nuwana Yaubada yona nuwatu hedehededenia kwa lapuiyako meta Yaubada yona kabinamwa unai kainauya^{**} saha ye leyama hesabamiu, ³ iya ede nuwanuwatu saesaena ye hemasalahna na ye hekatagau, doha saha ya kulidiko wa.^{**} ⁴ Yogyo kulikuli wa yomi hasilidi ne unai kabonowana kabina kwa kata meta Keliso Yesu nuwanuwatuna saesaedi nuwasibasibadi ede kaliguwai. ⁵ Teina nuwanuwatu ta meta nige ye masalaha isi hekadi tamowaidiyao udiyedi, doha saha mayadai ta unai Yaluwa Tabuna ye hemasalahna Yaubada yona apostolo tabudi yo peloweta udiyedi. ⁶ Teina nuwatu wadawadamna ta meta dagela tamowaidiyao yodi dudulai gonowana Yaubada yona hededehehenamwa se

**** 3:1:** Ya tulibono Tamada Yaubada matanaena: Lausoiso 1 unai Paulo yona hedehedede nige ye hededehegehe, na yona nuwatu hesau ye saema nuwana ne unai ede nuwatu bagubagunana wa ye hekaiyawasi na hesauna wa ye hededebagunaei. Yona nuwatu bagubagunana wa kabonaso 14 unai ye tubei. Kulibui ta unai lausoiso 14 tupwana ne ka hai ka kulinonohai, bena kabon hedehedede kaniyona ye masalaha. **** 3:2:** Kainauya ta meta Paulo yona lauguguya paisowana boda hesabadi. **** 3:3:** Saha ya kulidiko wa: Nuwatu saha Paulo ye kulyako wa, iya ede Epeso 1:9-14 yo 2:11-22 udiyedi.

hai, gonogonowana doha Isalaela, se hemala boda kesega tamowaidiyao yo Yaubada yona hededehegesunuma tauhaidi. Yodi dudulai se hai ta meta Keliso Yesu unai, huyana wasa namwanamwana se kawamamohoiyei.

⁷ Yaubada yona gigibwaliyena yona kabinamwa debanaena ede yona kainauya ye leyama na ya hemala wasa namwanamwana ta tauwasaduwaiyeina. ⁸ Yau meta ya dobikalili na kabo Yaubada yona tamowai dobidobidiyao maudoidi, na iyamo yona kainauya ye leyama na Keliso Yesu yona namwanamwa saesaedi ya lauguguyaei dagela tamowaidi udiyedi, ⁹ yo Yaubada yona nuwanuwatu saesaedi ya hededehemasalahadi tamowai maudoidi kalidiyena. Beyabeyana unai ye laoma ee teina nuwanuwatu wadawadamdi ta meta Yaubada, iya ginauli maudoidi tauginaulidi, ye kabihekahinidi ye bom mo kalinawai. ¹⁰ Na teina huya ta unai Yaubada ye henuwa bena yona sibasiba nuwanuwatudi udoi'udoi ye hemasalahadi galewa ne unai tauloina yo gigibwali udoi'udoi udiyedi, na tauhemasalahadi ede ekalesiya bodana. ¹¹ Teina yona nuwatu ta meta beyabeyana ye hinelinonohaiyako na yoda Guiyau Keliso Yesu unai ye hemamohoiyei. ¹² Keliso debanaena ede gonowana ta lau Yaubada ta hanahanawui ma nuwabayaoda yo ma katepatuda, matawuwuna Keliso ta sunumaei. ¹³ Unai ya kaibwadaigomiu tabu nuwamiyao se basabasa yogu kamkamna ta debadiyena.

*[Numatutugudu unai kamkamna ya hekalodi ta]***
meta yomi namwanamwa hesabana.*

Paulo Epeso yodi ye tapwalolo

¹⁴ Teina unai ya tulibonodobi Tamada Yaubada matanaena. ¹⁵ Iya kalinawai sulu maudoidi galewa ne yo tanoubu ta unai se tubuma. ¹⁶ Ya kaibwada taba yona gigibwali saesaena dididigana unai ye hegigibwaligomiu yo Yaluwana Tabuna unai nuwamiu ye hebayaodi. ¹⁷ Kabo Keliso nuwamiu ne udiyedi ye miya yomi sunuma debanaena na sowomiu se dobi Yaubada yona gadosisi unai na kwa tolobayao. ¹⁸ Na ya kaibwada taba maiyamiyao Yaubada yona tamowai maudoidi, Keliso yona gadosisi lakina, lohana, saena yo yona gabwatum ne nuwatulobaina kalimiuyena. ¹⁹ Ya henuwa taba Keliso yona gadosisi ne kabina kwa kata, na iyamo nige gonowada ta nuwatulobai. Yo taba Yaubada yona namwanamwa maudoidi kalinawai ne ye haidiwa kalimiuyena.

²⁰ Yaubada gonowana ginauli maudoidi ye ginaulidi, na yona gigibwali kalidaena ye paipaisowa ta unai yona sagu ne ye saekalili na kabo yoda kaibwada yo yoda nuwatulobaina. ²¹ Teina unai dubuyenka Keliso Yesu hesanaena lautoki yo hedebasae ye lau Yaubada unai, isina to isina ye lau ee nige kana siga. Mamohoi.

** **3:13:** Numatutugudu unai kamkamna ya hekalodi ta: Hedededenka meta Epeso 3:1 unai ta lobai, na inai ka kuli'uyoi tauhasili kabasaguina.

4

Keliso tauna bena se nuwakesega

¹ Yau Paulo, na Guiyau yona paisowa ginaulina ta unai ede numatutuguduyena se tolegau, na yogu kaibwada lakilakina kalimiuwai ede, Yaubada yona yoganeigomiu ta unai bena taba yomi laulau yo yomi miyamiya kwa miyahedudulaidi. ² Bena kwa nuwadobidobi, yomi kabi se namwa tamowai udiyedi, yo kwa nuwatalu, na kwa haihekahekasisi'uyoigomiu ma gadosisimiu. ³ Yaluwa Tabuna ye kabigogoigomiu, unai taba kwa kaipatebayao na kwa miyagogoi nuwadaumwaliyena. ⁴ Kaniyona ede maudoimiu meta Keliso tauna kesega, yo Yaluwa kesega kalimiuyena, yo kabakitalau yo nayanaya ginaulina kesega hesabana ye yoganeigomiu, ⁵ Guiyau meta kesega, sunuma kesega yo babatiso kesega, ⁶ Yaubada kesega iya maudoida Tamada, iya meta kita maudoida kewadaena, ye hepaisowada yo ye miya kalidaena.

⁷ Na kita kesega kesega meta Keliso yona nowonowoiyena yoda kainauya ye haidimako kalidaena. ⁸ Teina debanaena ede kulikuli tabuna unai ye wane,

“Huyana ye sae kewa ne
 meta kana waiunu maudoidi ye kaudi na ye
 woyaidi
 na yona kainauya ye soiyeidi tamowai
 udiyedi.” *(Same 68:18)*

9 Ye sae kewa ne kaniyona ede Keliso hinage ye dobi teha dobidobina ta unai.** **10** Taudobi teha dobidobina ta unai ne, iya hinage ye sae teha saesaekalilina unai, na bena teha maudoina ye nuhuli.

11 Iya meta [*ekalesiya bodadi tausaguidi*] ye moseidi, hekadi apostolo, hekadi peloweta, hekadi wasa namwanamwana tauwasaduwaiyeina, hekadi mesinale yo taulauhekata. **12** Yodi paisowa ye moseidi na ye hewauyeidi Yaubada yona tamowai se kabinonohaidi yodi paisowa hesabana, unai kabu Keliso tauna se kabihebayao. **13** Paisowa ta bena se ginaginauli ye lau ee maudoida sunuma unai ta laomagogoi ta hemala boda kesega, yo Yaubada Natuna kabina ta kata. Teina unai kabu ta matuwa na ta bayao ta sae Keliso yona mauli nowonowoina mamohoina ta hai. **14** Unai kita kabu taba nige doha wawayao gagilidi, kita nige tauhemuhemuliwatanigaibu tamowai yodi lauhekatulupopo yo nuwakoi udoi'udoi yo hedehedede mamohoidi tautolewadamdi, yo koitalaliu wadawadamdi tauginaulidi ta hemuliwatanidi, doha bagodu se baheida ta lau yo ta uyoma yo yaumai ye towa na ye baheida ta sae yo ta dobi. **15** Ye namwa taba hedehedede mamohoidi ta hedehededeidi ma gadosisida, na miyamiya maudoidi udiyedi kabu ta kini ta sae iya unai, na iya meta kulukulu, iya ede Keliso. **16** Iya unai tauna yaudi maudoidi se patulau na

** **4:9:** Teha dobidobina: Tausonoga se bado se wane teina meta Hade, na hekadi se wane nuwanuwatuna meta tanoubu ta, matauwuwuna galewa ne unai ye dobikalili.

wanowanogaladiyao se kabihekahnigogoidi na se kininamwanamwa ma gadosisidi na kabo yau kesega kesega kana paisowa unai ye paisowa.

Mala tamowaina yodi miyamiya

¹⁷ Unai teina ya hededelaowa kalimiuwai, na Guiyau hesanaena ya hededebayao kalimiuyena, tabu kwa miyamiya doha dagela tamowaidiyao. Siya meta nuwanuwatugaibu udifyedi se bom se henuwapwanopwano'uyoidi.

¹⁸ Yodi nuwatulobai meta se masigilikalili yo Yaubada yona mauli miyamiyana unai meta se tolehesuwala'uyoidi, kaniyona ede nuwadiyao meta se kwailolokalili. ¹⁹ Unai namwa yo yababa nuwatulobaina kalidiyena meta nigele, na siya meta se mosegabae'uyoidi miyamiya bikibikidiyao udifyedi. Na huya maudoina yodi nuwanuwatu ede taba yababa mo se ginaginauli.

²⁰ Na Keliso wasana unai komiu ka lauhasahasaaigomiu wa meta nige doha tenem ka hekatagomiu. ²¹ Na komiu Yesu wasana mamohoina kwa lapuiyako yo mamohoina ne unai meta ka hekatagomiuko. ²² Yomi miyamiya beyabeyadi wa debadiyena ede ka hekatagomiu meta bena kwa tolehesuwaladi. Matauwuna kami henuhenuwa bikibikidiyao wa se woyalaegomiu yababa unai, ede kami kao beyabeyadi wa se heyababadi. ²³ Hinage ka hekatagomiu bena taba yomi nuwanuwatu yo yomi miyamiya ne Yaluwa Tabuna ye hehauhaudi, ²⁴ na taba kao hauhauna kwa miyahemasalaha. Kao hauhauna ne meta Yaubada kana kaoyena ye ginauli'uyoiyako bena

mamohoi miyamiya dudulaidi yo tabudi udiyedi ta miya.

25 Unai komiu taba yomi laulaulupolupo mau-doidi ne kwa tolehesuwaladi, na taba kwa hedehedemamohoi maidamiyao taumiya ne kaldiyyena, matauwuna ede kita maudoida ta meta Yesu Keliso tauna wa yaudiyao ede.

26 Ena kwa koipili, tabu ye woyaligomiu na unai kwa ba'aya. Tabu yomi kouyalayala ne kalimiuyena ye miya ye lau ee mahana ye dui.
27 Tabu diyabolo yona solasola kwa mosei.

28 Ena kaiteya ye kaikaiwahali meta bena kai-wahali ne ye hekaiyawasi na ye paisowa, kabo ni-manaena ginauli namwanamwadi ye bom ye gin-aulidi, ye haidi, na udiyedi kabo deha tamowaidi ye saguidi.

29 Hedechedede yababayababadi tabu kawamiyao ne udiyedi kwa hedeheddededi na taba kabasagu hedeheddededi mo udiyedi kwa hedehedede, kabo gonowana taulapulapui ne kwa saguidi. **30** Yo tabu Yaubada Yaluwana Tabuna nuwana kwa heyababa. Iya unai meta ye dedeligiduguduigomiu gilihai mayadaina hesabana. **31** Kaokaoyababa, kouyalayala yababana, lulugegagagaibu boda matadiyena, hedehedemonumonunu yo nuwanuwatu yababadi maudoidi kwa hekaiyawasidi.

32 Bena taba yomi kabi se namwa, tamowai kwa katekamkamnaedi yo kami kahao yodi yababa kwa nuwatugabaedi, doha ede Keliso debanaena na yomi yababa Yaubada ye nuwatugabaeidi.

5

¹ Komiu meta Yaubada natunao, ye gadosisikaliliyeigomiu. Unai bena yona mauli miyamiyadi kwa miyawatanidi ² yo gadosisi miyamiyadi bena kwa miyamiyadi, doha Keliso ye gadosisiyeida na ye bom ye mosegabaei hesabada ye hemala kainauya yo kaitalasam panena namwanamwana ye sae Yaubada unai.

³ Na luwamiuyena meta bena taba tabu nuwatubiki kabikabina gagilina hesau ye miyamiya, yo samagogo nuwanuwatuna yo nuwanuwatu hekadi tauhebikigomiu nuwanuwatudi, matauwuwuna teina miyamiya ta meta Yaubada yona tamowai nige se launamwanamwaeidi. ⁴ Hinage taba tabu heke-hekenoyaugogo yo hedehedede yauyauledi yo talawasi bikibikidi luwamiuyena, matauwuwuna teina ta nige se launamwanamwaeigomiu. Na ye namwakalili taba kalimiuyena meta bena laulautoki mo. ⁵ Na bena kabina kwa katakalili ede miyamiya yababayababadi yo nuwatubiki yo samasamagogo tamowaidi, siya nige yodi tupwa hesau Keliso yo Yaubada yodi basileiya unai. Matauwuwuna laulau haiyona ne meta yaubada lupolupo taba'ohuidi.** ⁶ Tabu tamowai hesau yona hedehedede nige kaniyodi na udiyedi ye lupohaigomiu na laulau yababayababadi kwa ginaulidi. Teina debadiyena Yaubada

** **5:5:** Laulau ... ne meta yaubada lupolupo taba'ohuidi, matauwuwuna tauginaulidi ne nige Yaubada se hekasisiyei yo nige se kitalau iya unai yodi sagu hesabadi, na tamowai hekadi yo yodi gogo mo se hemala yodi yaubadao na sagu se wasenei udiyedi.

yonam hekamkamna kaboye hetaludobiyei siyataukawayagalaiaeina ne kewadiyena.⁷ Unai teina tamowaidiyao ta tabu maidamiyao kwa hebodakesega.

⁸ Beyabeyana komiu meta kwa masigili, na teina huya ta komiu meta mala, Guiyau unai. Unai kwa miya doha mala natunao.

⁹ Matauwuwuna mala kaniyona ede laulau namwanamwadi yo miyamiya dudulaina yo hedehedemamohoi. ¹⁰ Yo hinage ginauli saha kabounai Guiyau nuwana kwa henamwa meta bena kwa waseneidi. ¹¹ Na masigili yonapaisowa nige kaniyodi meta tabu kwa patulau udiedyedi, na bena kwa tolehemasalahadi dawayena.

¹² Kaniyona ede tamowai kawakawayagaladi ginauli saha se ginauliwadami ne meta nige gonowana ta hedehemmasalahadi, kaniyona ede se taumwadimwadinekalikalili. ¹³ Na ginauli maudoidi mala dawayana unai meta se masalaha na gonowana ta kitadi ¹⁴ matauwuwuna mala dawayana meta ginauli maudoidi wadawadami tautolehemasalahadi ede. Teina unai ede ta wane, “Taukeno, ku tolo, boitaena ku toloma

na Keliso dawayana kaboye sinalaowa kalimwai.”

¹⁵ Unai yomi miyaena bena kwa kitantanwanamwakalili, na yomi miya meta bena doha tamowai sibasibadi na nige doha tamowai yauyauledi. ¹⁶ Na yomi miya mayadaidi maudoidi bena kwa hepaisowanamwanamwaedi, matauwuwuna ede teina mayadai ta unai meta yababa se lakikalili. ¹⁷ Unai komiu tabu doha tamowai yauyauledi, na Guiyau yonam

nuwatu bena kwa nuwatulobaidi. ¹⁸ Tabu waina unai kwa numanumayauyaule na unai kabu ye woyalaegomiu laulau bikibikidiyao udiyedi. Ye namwa mo taba Yaluwa Tabuna ye hemwayaugomiu, ¹⁹ na ma kami kahao bena hedebasae wanadi, tapwalolo wanadi, yo Yaluwa Tabuna yona hemasalaha wanadi udiyedi kwa haihekahekata'uyoigomiu. Na nuwamiuyena bena kwa wana yo kwa hedebasae Guiyau unai. ²⁰ Huya maudoina bena yoda Guiyau Yesu Keliso hesanaena kwa laulautokisae Yaubada Tamada unai, ginauli maudoidi ye ginaulidiko wa hesabadi.

Maitawasola kadi hedehedede

²¹ Keliso hekasisina debanaena bena kwa haikawakawakabi'uyoigomiu.

²² Maitawasola sinesineo, mwanemiyao loheloheyao bena kwa kawakabiyeidi doha ede Guiyau kwa kawakabiyei ne. ²³ Matauwuna ede waihiu yona taukulukulu ede loheya, doha dubu yona taukulukulu ede Keliso. Na iya tauna ede dubu ne, na iya meta dubu ne taugilihaina. ²⁴ Na dubu meta Keliso ye kawakabiyei, unai hinage komiu maitawasola sinesineo mwanemiyao loheloheyao yodi hekasa maudoidi udiyedi bena kwa kawakabiyeidi.

²⁵ Maitawasola loheloheyao, mwanemiyao bena kwa gadosisiyeidi doha ede Keliso dubu ye gadosisiyei na hesabana ede yona mauli ye mosegabaei. ²⁶ Yona nuwatu meta dubu ne ye deulihe'a'a waila unai, iya ede Yaubada kalinana, na ye hai Yaubada yona ²⁷ na bena se hemala yona dubu kana kao namwanamwakalilina,

nige unai masi hesau o wowoyana hesau o unai kitaheyababana hesau, na dubu ta meta ye a'a** yo nige kabahegiluna hesau. ²⁸ Teina nuwatu kesegana ta unai ede maitawasola loheloheyao bena mwanemiyao kwa gadosisiyeidi doha kwa bom taumiya kwa gadosisiyeidi ne. Kaiteya mwanena waihiu ye gadosisiyei meta ye bom ye gadosisiyei'uyoi. ²⁹ Nige sola tamowai hesau ye bom tauna ye subu na ye kabihenahenayai. Taba nige! Na tauna ne kabu ye hekai na ye kitahetetenamwanamwaei. Kabikabina kesegana ede doha saha Keliso ye ginauli dubu hesabana wa. ³⁰ Na kita meta Keliso tauna ne bodana ede.

³¹ “Teina hekasa ta unai ede loheya kabu tamana yo sinana ye laugabaedi na ye lau mwanena maiyana se miyakesega, na yodi labui kabu se hemala buluma kesega.” (*Genese 2:24*)

³² Hedehedede ta nuwanuwatuna meta ye saekalili, iyamo yogu hedehedede ta kaniyona ede dubu yo Keliso hedeheddedi. ³³ Na ya hedede'uyo kalimiuyena ede loheloheyao bena mwanemiyao kwa gadosisiyeidi doha ede kwa bom kwa gadosisiyeigomiu, na sinesineo meta bena mwanemiyao loheloheyao kwa hekasisiyeidi.

6

Wawayao yo tama kadi guguya

** **5:27:** Ye a'a: Tabu hedehedehemasalahana ku hasili.

¹ Wawayao, komiu meta Guiyau yona, unai sinamiyao yo tamamiyao kwa kawakabiyeidi. Teina ta meta miyamiya dudulaina. ² “Tamam yo sinam ku hekasisiyeidi.” Teina ta meta laugagayo bagubagunana ma hededehegesunumana, iya ede ye wane, ³ “Yom miya kabو ye namwa na tanoubu ta unai kabо yom miya ye loha.”

⁴ Na komiu tama, tabu natumiyao kwa henuwayababadi yo kwa hekouyalayaladi, na ye namwa mo taba Guiyau yona hedehedede unai kwa hekatadi yo kwa lauhasahasaidi.

Heyayai tauhaidi yo kadi tanutanuwagao kadi guguya

⁵ Heyayai tauhaidi, kaiyaulina ta unai kami tanuwaga bena kwa hekasisiyeidi ma matausimiu yo ma nuwamamohoimiu, doha hinage Keliso kwa kawakabiyei. ⁶ Kwa paisowanamwanamwa, ena se kaikaike-waigomiu o nige se kaikaikewaigomiu, na tabu yomi nuwatu bena se kitahenamwagomiu. Na komiu yomi laulau taba doha Keliso yona heyayai tauhaidi na Yaubada yona nuwatu kwa ginauliwatanidi ma nuwatalammiu. ⁷ Paisowa kwa ginaulidi meta bena ma nuwakohihaimiu kana kao doha Guiyau yona kwa paipaisowa na nige kaiyaulina ta tamowaidiyao, ⁸ matawuwuna ede kabina kwa katako meta tamowai maudoidi ginauli namwanamwadi se ginaulidi na debadiyena Guiyau kabо maisadi ye moseidi, tamowaidiyao ta meta loinа guninaena taupaisowa, o yaiyailihaina.

9 Unai taupaisowa kadi tanuwaga maudoimiu, yomiu taupaisowa meta tabu kwa kabikabihenahenayaidi, kaniyona ede siya yo komiu kami tanuwaga kesega ede galewa ne unai, na taupaisowa yo kana tanuwaga, Yaubada matanaena meta komiu ne kesega.

Yaubada yona iyala gogodiyao

10 Kagu kahao, yogu hedehedede gehena ede teina: Bena Guiyau unai kwa tolobayao na yona gigibwali saesaena unai ye hebayaogomiu.

11 Hinage Yaubada yona iyala gogodiyao maudoidi udiyedi bena kwa henonohagomiu. Unai kabo gonowamiu diyabolo yona hekasalupolupo maudoidi kwa guduguduidi.

12 Matauwuna ede yoda haikabi ta meta nige buluma yo kwasina unai ta haikabi. Na yoda haikabi ta meta kaiyaulina masigilina taukitahetetena kana loina tauginaulina, yo gigibwalina saesaediyao udoi'udoi, yo hinage yaluyaluwa yababayababadi siya galewa dimwadi taukitahetetedi maiyadao ta haikabi. **13** Teina debanaena ede Yaubada yona iyala gogodiyao maudoidi udiyedi bena kwa henonohagomiu, na mayadai yababayababana unai meta gonowana kwa tolobayao na yababa maudoidi ta kwa saedikwaidi, na mulidiyena meta komiu ede sola kwa totolo ma bayaomiu.

14 Unai bena kwa tolobayao, na hedehedede mamohoina ye hemala kami dagilolo kwa kauhekahini duwaduwalimi ne unai, yo miyamiya dudulaina ye hemala nuwapoumiu kana laugudugudu, **15** na kaelaulaumi

kana suma ede nuwadaumwali wasana namwanamwana kwa hai, meta kwa nonohakalili. ¹⁶ Teina ginauli ta mulidiyena meta sunuma kwa hai ye hemala yomi yesi na unai kabو gonowana tauyababa yona wamali kalapulupululudi kwa hebosodi. ¹⁷ Na Yaubada yona kabihemauli kwa hai kulumiу ne kadi laugudugudu, yo Yaluwa Tabuna yona kelepa kwa hai, iya ede Yaubada kalinana tabuna.

¹⁸ Na Yaluwa Tabuna ye saguigomiu na huya maudoina yomi tapwalolo yo kaibwada maudoidi kwa ginaginaulidi. Na teina nuwatu ta debanaena bena kwa nonoha yo kwa silisiliyata na huya maudoina kwa tapwatapwalolo Yaubada yona tamowai maudoidi hesabadi. ¹⁹ Hinage yogu kwa tapwalolo, to huyana ya hedehedede meta Yaubada kabо hedehedede ye haidima, na udiyedi kabо wasa namwanamwana nuwanuwatudi saesaedi maudoidi ya hedehedehemasalahadi ma nuwabayaogu. ²⁰ Yau meta wasa ta tauhededehemasalahana na seniyena se kaugau. Yogu kwa tapwalolo kabо taba nige ya matausi na yogu hedehedehemasalahya ginaulidi, matauwunа kagu paisowa ede teina.

Laukaiyoni hedehedede

²¹ Tikikasi, iya kagu kaha ya gadosisiyei yo Yaubada kana paisowa ta unai taupaisowatahi-tahi, iya kabо ginauli maudoidi wasadi ye heddededi kalimiuwai, unai kabо yogu miyamiya ta yo saha ya ginaginaulidi kabidi kwa kata. ²² Teina nuwatu ta hesabana ede ya hetamaliyawa, unai kabо kao saha unai ka miyamiya ta kabidi kwa

kata yo kabo hedehehede ta udiyedi ye hededehe-bayaogomiu.

²³ Kagu kahao, *[gehenat aunai]*, nuwadaumwali yo gadosisi ma sunumana Yaubada Tamada yo yoda Guiyau Yesu Keliso udiyedi se laowa kalimiuwai. ²⁴ Yoda Guiyau Yesu Keliso taba yona kabinamwa ye tole komiu taugadosisiyeina yomi gadosisi nige kana siga ne kalimiuwai.

**Yaubada wasana: Buka Hauhauna tupwana
The Message about God: The New Testament in the
Saliba language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Saliba long Niugini**

copyright © 2007, 2013, 2017, 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

® Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saliba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-01-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2024

a38b418f-b400-5c73-b231-ea8af9b0924a